

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВА СПОРТ ИШЛАРИ  
ВАЗИРЛИГИ  
АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МАДАНИЯТ  
ИНСТИТУТИ  
“ХАЛҚ ТОМОША САНЪАТИ” ФАКУЛЬТЕТИ  
“РЕЖИССУРА” КАФЕДРАСИ**

## **БИТИРУВ МАЛАКАВИЙ ИШИ**

**“ҚОР ҚЎЙНИДА ЛОЛАЛАР”  
ДЕБ НОМЛАНГАН БАДИЙ  
ПУБЛИЦИСТИК КОМПОЗИЦИЯ**

**Саҳналаштирувчи режиссёр:  
“Режиссура” кафедраси дипломанти  
ДАВРОН ТОЖИБОЕВ**

**Бадий раҳбар:  
“Режиссура” кафедраси ўқитувчиси  
ЖАҲОНГИР МАМАТҚОСИМОВ**

**ТОШКЕНТ 2009 йил**

**1937-1953 ЙИЛЛАР ҚАТАҒОН ҚИЛИНГАН ЎЗБЕК ХОТИН-ҚИЗЛАРИ  
ХОТИРАСИГА БАҒИШЛАНГАН  
“ҚОР ҚЎЙНИДА ЛОЛАЛАР”  
ДЕБ НОМЛАНГАН БАДИИЙ ПУБЛИЦИСТИК КОМПОЗИЦИЯ  
СЦЕНАРИЙСИ**

**Ўтказиладиган вақт:  
2009 йил 30 январь  
соат 14.00**

**Ўтказиладиган жой:  
А.Қодирий номидаги ТДМИ  
Анжуманлар саройи**

**АСОСИЙ МАҚСАД**

Тарих — олий ҳаёкам. Оқни — оқ, қорани — қора қилиб кўрсатгучи кўзгудир. Тарих гувоҳлигича ўзбек халқининг бошидан не-не суронли кунлар ўтмаган. Айниқса 1937-1953 йилларда ўзбек халқи зиёлилари ва уларнинг оила аъзоларининг қатағон этилиши энг аянчли давр эканлигини билдиради. Мана шу даврда юз минглаб ватандошларимиз қатағон этилган. Ҳали халқимизнинг аксар қисми ўзбек хотин-қизларининг қатағон қурбонлари бўлганини мутлақо билмайди. Мазкур битирув малакавий ишида улар бошидан кечирган қийинчиликларнинг бир қисми ёритилади.

Ўйлаймизки, халқ тарихининг бурилиш нуқталарида ё истило ва истибдод йилларида яшаган жабрдийдалар қаторида тарих бу аёл қаҳрамонларимизнинг номларини ҳам ўз бағрида — авлодлар хотирасида сақлаши лозим. Келажакда улар ҳақида роман ва қиссалар, спектакль ва фильмлар яратилиши, авлодларларнинг фожиали тақдирлари мисолида мустабид советлар тузумининг ғайриинсоний қиёфасини кўриши ва бугунги истиқлол даврининг қадрига етишлари лозим.

|                                                                                                                                             |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Белгиланган вақтда “Чорлов” мусикаси берилади.                                                                                              |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Монитордан “Шаҳидлар хотираси” майдонидан тайёрланган махсус лавҳа берилади.                                                                |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Президент Ислом Каримовнинг 2000 йил 12 майда “Шаҳидлар хотираси” ёдгорлик мажмуасининг очилиш маросимида сўзлаган нутқидан лавҳа берилади. |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Парда очилади. “Қор қуйнида лолалар” хореографик композиция</b>                                                                          |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Бошловчи</b>                                                                                                                             | - | <p>Хуррият куйчиси Чўлпоннинг 1923 йили ёзилган гўзал бир ҳикояси бор. Бу ҳикояда ошани ошаб ёшини яшаган кекса бир эшоннинг ҳали ўн гулидан бир гули ҳам очилмаган қизга уйланиши тасвирланган.</p> <p>Ҳикоя ярим кечаси тўйхонадан чиққан бир неча ёш йигитнинг ёш келин ва куёв ҳақидаги изтиробли сўзлари янграган қуйидаги лавҳа билан якунланган.</p> <p>“Шу вақт эшоннинг эшигидан икки ёш йигит чиқдилар.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ҳўх-хў, кўча жуда қоронғу-ку!</li> <li>- Шунини айтгил-а, осмонда дорига ҳам битта юлдуз топилмайдир.</li> <li>- Юравер. Бу кеча худди эшон бобонгнинг кўнглидек бўлибдир.</li> <li>- Тўғри-я, мен қизга ачинаман, бояқуш келиб-келиб кимники бўлди-я!...</li> <li>- Нимасини айтасан, отасининг уйи куйсин, одам эмас экан!</li> <li>- Соқолини оппоқ тутамдек қиб, неварасидек бир қизни аравадан олишини қара, киши чидамас экан. Шунини бир нарсага ўхшатгим келди-ю, ўхшата олмадим-да!</li> </ul> <p>Шу чоқ бир бурчакда кўча пойлаб ётган Мамат қоровул йиғлагандай қилиб хуштагини чалиб олдида:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Нимасин айтасиз йигитлар, дунё ўзи шундай тесқари дунё экан... лолаларнинг устига қор ёғди деди.</li> </ul> <p>Йигитлар жавоб бермадилар ва қоронғулик қучоғига кириб йўқ бўлдилар...!.</p> <p>Шу вақтгача хотин қизларнинг энг катта фожеаси оталари тенги бўлган бой бадавлат кишиларга иккинчи ё учинчи хотин бўлиб турмушга чиқишлари, ёхуд эрлари томонидан камситилиб, таҳқирланишлари эди.</p> <p>Совет давлати 20–йилларнинг ўрталаридан бошлаб аёлларнинг эркаклар билан тенг ҳуқуқли бўлишлари учун турли туман чораларни кўрди. Саводсизлик курсларини ташкил этиб хотин қизларни ўқитди; “Хужум”</p> |

|                    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                    |   | компаниясини эълон қилиб, юзлаб хотин-қизлар қурбон қилиш эвазига паранжини хотин қизлар ҳаётидан қувиб чиқарди; хотин қизларни ижтимоий ҳаётга жалб этди; улардан таниқли жамоат ва давлат арбоблари, шифокорлар, санъаткорлар, маърифат ва адабиёт намоёндалари етишиб чикди. Сўнг 1937-1938 йилларда қатағон бўрони авж олиб, минглаб ватандошларимиз манглайига “халқ душмани” тамғаси қуйилгач, улар билан тенг ҳуқуқли бўлган хотин қизларимиз ҳам мислсиз жабр ва зулмнинг беғуноҳ қурбонлари бўлдилар. Агар Чўлпон ҳикоясининг бояги қаҳрамонлари бу даҳшатли воқеанинг гувоҳлари бўлишганда улар орасидан кимдир албатта хунграб йиғлаб:<br>- Нимасин айтасиз, дунё ўзи шундай тескари дунё экан... лолаларнинг устига қор ёғди деган бўларди. |
|                    |   | <b>Саҳна кўриниши. Ғози Юнусовни қамоқхонага олиб кетиш</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                    |   | <i>(Кўча эшик қаттиқ тақиллайди. Орқа пардадан Ғози Юнусов чиқиб келиб эшикни очади. Ундан НКВД ходимлари кириб келишади.)</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Терговчи</b>    | - | Сиз таниқли таржимон, ношир Ғози Юнусов бўласизми?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Ғози Юнусов</b> | - | Ҳа, менман, тинчликми нима гап?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Терговчи</b>    | - | Уйни тинтинглар. Сиз қамоққа олиндингиз мана ордер. (ёрдамчиларига) уйни яхшилаб текширинглар ҳеч жой назоратсиз қолмасин.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Ғози Юнусов</b> | - | Қанақа қамоқ, нималар дейяпсиз?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Терговчи</b>    | - | Сиз Чўлпон, Яшин, Санжар Сиддик, Фитрат ва яна бир қанча «халқ душманлари» билан аксилинқилобий, миллатчилик руҳидаги ишларни олиб боргансиз. Бунинг барчасидан бизнинг хабаримиз бор. (соқчилар ичкаридан китоб, қоғозлар олиб чиқишади)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Соқчи</b>       | - | Ичкаридан мана шуларни топдик.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Терговчи</b>    | - | Шуни ўзи етарли асос бўла олади. Олиб чиқинглар. (ичкаридан хотини чиқиб келади )                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Хадича</b>      | - | Вой, дадаси, тинчликми нималари бўлаяпти.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Терговчи</b>    | - | Эрингиз қамоққа олинди. Биз уни олиб кетаяпмиз. Бор гап шу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Хадича</b>      | - | Ҳали шу кунлар ҳам бормиди дадаси. Энди мен нима қиламан...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Терговчи</b>    | - | Шовқин солманг сизга ҳам навбат келади.(улар Ғози Юнусовни олиб чиқиб кетишади. Аёл ўзи билан ўзи бўлиб қолади. Ю.Усмонова «Она йиғласа» кўшиғи берилади, секин қизча чиқиб келади. Кўлида дадасининг костюми )                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|          |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Қизча    | - | Ойижон дадамнинг костюмлари қолиб кетибди (аёл уни даров қулига олиб)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Хадича   | - | Нега шуни олдинроқ олиб чиқмадинг қизим. Даданг туйга кетгани йўқ-ку.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Қизча    | - | Ойижон овқат ейман, қорним очиб кетди.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Хадича   | - | Ма болам мана бу туршак билан, қоқини еб тургин, ҳозир овқат пишиб қолади                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Қизча    | - | Ойижон икки кундан бери овқат еганим йўқ? Қачон пишади овқатингиз?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Хадича   | - | ҳозир пишиб қолади болам                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Қизча    | - | Ойижон энди дадам қачон келадилар?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Хадича   | - | (аламли оҳ тортиб) келади болажоним келади ол сен мана булардан еб тургин, ҳозир овқат пишиб қолади.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Бошловчи | - | <p><b>(Ғози Юнусовнинг рафиқаси Хадича Алиеванинг ёлғиз қолганида ўқилади)</b> Сизга таништирмақчи бўлган қаҳрамонимиз: Таржимон ношир 1937 йил 6 августда хибсга олинган Ғози Юнус ва унинг оила аъзолари эди. (Пауза)</p> <p>Ҳали халқимизнинг аксар қисми ўзбек хотин қизларининг қатағон қурбонлари бўлганини мутлоқ билмайди. Архивда олиб борилган тадқиқот ишлари шундан далолат бердики 1937-1938 йиллар қатағон қиличининг ўтқир тиғи аёлларимизнинг дур ва марварид шодалари илиниб келган нозиккина буйинларига қадалган экан.</p> |
|          |   | <b>Монитордан “Шаҳидлар хотира майдони” ва “Қатағон қурбонлари” музейи директори Бахтиёр Ҳасанов сўзлари берилади. (3 трек).</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|          |   | <b>Саҳна кўриниши. Ғози Юнусовнинг рафиқаси Хадича Алиева ва унинг фарзандларини қамоққа олиб кетиш</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|          |   | <i>(Кўча эшик қаттиқ тақиллайди она хадиксираб титироқ овозда «ҳозир-ҳозир» деб эшик томонга боради. Эшикдан терговчи ва соқчилар кириб келади.)</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Терговчи | - | Сиз ҳадича Алиева бўласизми?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Ҳадича   | - | Ҳа, менман, тинчликми?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Терговчи | - | Уйда сиздан бошқа кимлар бор?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Ҳадича   | - | Болаларим                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Терговчи | - | Улар қани?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Ҳадича   | - | Ичкарида чой ичишяпти.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Терговчи | - | Демак, гап бундай сизлар шу бугундан бошлаб қамоққа олиндингизлар.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                 |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ҳадича</b>   | - | Вой шўрим, бу нима деганингиз биз нега қамоққа олинамиз.(энтикиб, йиғламоқдан бери бўлиб)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Терговчи</b> | - | Сиз, яъни ҳадича Алиева қамоққа, ўғлингиз Тўлқин, қизларингиз Шарофат ва Туйғунлар Халқ комиссариати ҳузуридаги болалар тарбияси билан шуғулланувчи муассасага жўнатилади. Шунинг учун ҳар бирингиз ўзингиз кўтара оладиган кийим кечак олволинглар, таомлардан ҳеч нарса олманглар. Балки сўроқ қилиб қуйиб юборишар.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Ҳадича</b>   | - | Вой ўлмасам бу кунлар ҳам бормиди. Болаларимда нима гуноҳ (нима қиларини билмай шошиб қолади. Болаларини кийинтириб, устига эрининг костюмини ташлаб, қўлида эмизикли боласи билан чиқади.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Терговчи</b> | - | Эй бу чакалоқ билан қамоқхонага рухсат йўқ. Уни олинглар болалар уйига ёки етимхонага топширамиз. Ҳукм қатъий шикоятга ўрин йўқ.(она боласини бағрига босиб олади, соқчилар болани аёлни қўлидан тортиб олишади ва аёлни ҳам болаларини ҳам олиб чиқиб кетишади)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Бошловчи</b> | - | Яна ўнлаб эҳтимол юзлаб аёллар бўлганки, улар халқ душманига чиқарилган эрлари, оталарининг миллатчилик, инқилобий фаолияти ҳақида сиёсий идораларга ўз вақтида хабар бермаганликлари учунгина қамоққа олиниб не-не азоб укубатларни бошидан кечирмаганлар. Бу аёлларнинг аксари саводсиз бўлганлари ё маиший ташвишлари билан ўралашиб қолганлари учун эрлари ё оталари, ё фарзандларининг нима билан нафас олаётганларидан хабарсиз эдилар. Терговчилар ҳам шу ҳолни яхши билганларига қарамай улардан жигаргўшаларининг душманлик фаолиятини тасдиқловчи кўрсатмалар беришни талаб этганлар. Бундай кўрсатма бера олмаган аёллар турли туман қийноқларга дучор этилган. |
|                 |   | <b>Монитордан “Шаҳидлар хотира майдони” ва “Қатағон қурбонлари” музейи директори Бахтиёр Ҳасанов сўзлари берилади. (5 трек).</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|                 |   | <b>Саҳна кўриниши. Қамоқхона</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|                 |   | <i>Қоронгулаштирилган саҳна, саҳнада учта аёл ётибди.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Ҳадича</b>   | - | Йўқ болажоним кетма мени ташлаб кетма, ахир сен эмизиклисанку, қара қизим кўкрагим сутга тўлиб кетдику, кетма, болажоним мени бу азобларга ташлаб кетма болам...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                  |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Марям</b>     | - | Ҳа, синглим тинчликми, сизга нима бўлди.                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Хадича</b>    | - | Бослиқиб чиқдим шекилли, ухлайверинг... (она ўз дардига қоврулиб Алла айта бошлайди)                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Марям</b>     | - | (уни юпатган бўлиб) синглим ўзингизни қўлга олинг, бу кунлар ҳам ўтиб кетади.                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Хадича</b>    | - | Тушимда қизимни дадаси олиб кетаётган эмиш, қизимга нима бўлди экан. Уни бу қонхўрлар етимхонага топширган эди. Боламни аҳволи нима кечди экан опагон.                                                                                                                                                                                     |
| <b>Марям</b>     | - | Эҳ синглим нимасини айтасиз бу азобларда қоврулган битта сиз билан менми. Буларга ҳам боққан бало бордир. Мени ҳам ўзлари Германияга ўқишга юборди. У ерда илм олдим. Ўрганганларимни юртимга келиб татбиқ қилдим. Кейин бу виждонсизлар мени немис жасуси денб шу олиб келишди. (ёнидаги қизга қараб) синглим сиз нега паришон кўринасиз. |
| <b>Вилоятгон</b> | - | Нимасини айтай опагон, мен бир шўрпешона отанинг, бахтиқора қизиман. (оғир хўрсиниб) бугун мени тўйим бўлиши керак эди. Мен эса.... бу зимистондаман.                                                                                                                                                                                      |
| <b>Марям</b>     | - | (ачиниб) тўй денг, тўй яхши ўргилай, висол онлари(жим қолиб) сиқилманг жон қизим ўзим сизга ёр-ёр айтиб бераман. (аёл секин ёр-ёр айтади қиз эса ўзи хоҳламаган ҳолда рақс туша бошлайди. Шу пайт соқчи кириб келади)                                                                                                                      |
| <b>Соқчи</b>     | - | Нима гап, нима шовқин                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Хадича</b>    | - | Сен нимани ҳам билардинг қийноқдан бошқа.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Соқчи</b>     | - | Сен кеча келган маҳбусмисан. Намунча йиғламасанг. Ёки мана бундай жойларга ўргана олмаяпсанми.                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Марям</b>     | - | Виждонсизлар, бу нима қилганларинг. Ахир бугун унинг тўйи бўлиш керак эди.                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Соқчи</b>     | - | Тўй. Нима сен ҳали эрга тегмаганмисан. Мана бу нозик кўлларингни ҳеч ким ушламанганми. Яхши тўй бўлади. Қани юр сени терговга чақираяпти. (соқчи қизга ёв қараш қилиб бир қараб олади-да уни олиб кетади.)                                                                                                                                 |
| <b>Бошловчи</b>  | - | Озодликдан , эркинликдан маҳрум бўлган бечораларга турмада нафас олишга ҳам қуйишмасди.                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Вилоятгон</b> | - | ( Парда ортидан «ваҳшийлар, хоинлар» деган ҳалиги қизнинг аянчли ноласи эшитилди. Аёллар шу томонга қараб қолишади.)                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Марям</b>     | - | Эҳ тўйи бўлишини айтмай мен ўлай. Бечора қизга оғир бўлди.                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Хадича</b>    | - | Наҳотки унинг гўшангаси мана шу зимистон бўлса.                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Вилоятгон</b> | - | (Ҳалиги қиз кириб келади сочлари тўзғиган, кийимлари бир аҳволда секин кириб кела бошлайди. Қиз ўзи билан ўзи бўлиб олдинги планга чиқиб боради секин парданинг олдида мук тушиб, у ёқ бу ёққа қарайди ва қуйидаги                                                                                                                         |

|                 |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                 |   | <p>шеърни ўқийди.)</p> <p>Кетдингму мангуга ташлаб,<br/>         Қолдиму қайғуларим-ла?<br/>         хижроннинг куйини бошлаб,<br/>         Йўловчи қайғуларим-ла.<br/>         Севгимдан сўнгги малаклар,<br/>         Тўппа-тўғри кўкками учди,<br/>         Кўнглимдан тоза тилаклар<br/>         Ёвнингми бағрига тушди.<br/>         Ортиқ сен мендан узоқда,<br/>         Кўзларни ўйнатасанми?<br/>         Ортиқ сен бошқа булоқда<br/>         Дилларни қайнатасанми?<br/>         Қовурасанми куйдирасанми<br/>         (секин-секин туриб орқага кета бошлайди.)</p> |
|                 |   | <b>Монитордан “Шахидлар хотира майдони” ва “Қатағон қурбонлари” музейи директори Бахтиёр Ҳасанов сўзлари берилади. (4 трек).</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                 |   | <b>Саҳна кўриниши. Қамокхона давом этади.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Бошловчи</b> | - | <p>Тергов материалларида: Ҳадича Алиевага қуйилган жиноят исбот этилмаган, ана шу сабабли ҳисоблайманки Ҳадича Алиева зудлик билан жазодан озод этилмоғи лозим, иш тўхтатилиб, ҳужжатгоҳга топширилмоғи лозим деган ажабтовур сўзлар ёзилган тергов ҳужжати ҳам Ҳадича Алиевани қийноқ ва такрорий сўроқлардан озод этмади. Мана шу қора зимистонларда ўша даврнинг хоинлари, жосуслари, бизнинг давримизнинг “қахрамонлари” кўзи қонга тўлган терговчиларнинг такрорий саволларига жавоб беришган.</p>                                                                         |
|                 |   | <b>Саҳна кўриниш. Тергов</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                 |   | <b>(Бошловчи саҳна ўртасидаги курсини олдида гапира бошлайди)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Бошловчи</b> | - | <p>Мана бу қора курсида ўша даврнинг «хоинлари, жосуслари», бизнинг давримизнинг қахрамонлари кўзи қонга тўлган терговчиларнинг такрорий саволларига жавоб беришган.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Терговчи</b> | - | <p>Эрингиз Ғози Юнуснинг аксилинқилобий, миллатчилик ишлари тў-рисида ва унинг Москва ва Тошкентдаги</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                 |   |                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                 |   | алокалари хусусида нималарни биласиз. Шу ҳақда сўзлаб беринг.                                                                                                                                     |
| <b>Хадича</b>   | - | Эрим ўзбек зиёлилари ўртасида анча мунча танилган киши эди. Тошкентдаги хонадонимизга Чўлпон, Фитрат, Санжар Сиддик, Яшин сингари таниқли кишилар якка-якка гоҳо эса гуруҳ бўлиб келиб туришарди. |
| <b>Терговчи</b> | - | Эрингиз улар билан аксиинқилобий ташвиқот ишларини олиб боришини давлатдан сир тутгансиз ва ўзингиз ҳам унинг ишларига ёрдам бергансиз. Шунанга орасизми?                                         |
| <b>Хадича</b>   | - | Эрим ҳеч қачон бунақа ишлар билан шуғулланмаган, мен ҳам бунақа ишлар билан шуғулланмаганман.                                                                                                     |
| <b>Терговчи</b> | - | Сизнинг «Ёрқин турмуш» ва «Гулистон» журналларида аксиинқилобий, миллатчилик ишларини олиб борганлигингиз терговга маълум. Шу ҳақда маълумот беринг.                                              |
| <b>Хадича</b>   | - | Қанақа аксиинқилобий миллатчилик ишлари, қанақа журнал, терговга маълум дейсиз,хўш нима ишлар қилибман.                                                                                           |
| <b>Терговчи</b> | - | Мен сизга ҳисобот бермайман. Сиз ҳам бошқа махбусларнинг аёллари қатори уларнинг ишида фаол ёрдам бергансиз. СССРга қарши иш олиб боргансиз. Шунанга орасизми?                                    |
| <b>Хадича</b>   | - | Эй худо эримда айб йўқ, мен ҳам ташвиқот ишларида иштирок этмаганман. ҳар кунги шу саволларинг, зах хона, тиконли каравотларинг қино-идан ҳам оғир.                                               |
| <b>Терговчи</b> | - | Ҳали шунақами, оғир дегин (қўлларини бир-бирига ишқалаб нима қилиб бўлса ҳам аёлга имзо қуйдириб олишга ҳаракат қилади) биласизми мен сизга ёрдам бермоқчиман.                                    |
| <b>Хадича</b>   | - | Нима, сиз, менга ёрдам бермоқчимисиз...                                                                                                                                                           |
| <b>Терговчи</b> | - | Ҳа мен сизга ёрдам бермоқчиман. Ойлангизга болаларингизни олдиға қайтишни хоҳлайсизми, эрингизни озод бўлишини.                                                                                   |
| <b>Хадича</b>   | - | Ҳа , ҳа хоҳлайман                                                                                                                                                                                 |
| <b>Терговчи</b> | - | Унда мана шу қоғозларга шундай имзо қуйиб тасдиқлаб берсангиз бўлди, сиз озодсиз, эрингиз озод, мен эса шу ишни ёпди-ёпди қиламан тамом вассалом                                                  |
| <b>Хадича</b>   | - | Эримга тўхмат қилмайман                                                                                                                                                                           |
| <b>Терговчи</b> | - | (Довдираб) Ахир бу ҳозир ўзингиз айтган гапларку, мен уни шу қоғозга ёзиб боравердим. Сени ҳозир эринг билан учраштираман. Кейин имзо қўясан. Келадикми.                                          |
| <b>Хадича</b>   | - | (Ишонмай, бош ирғайди. Терговчи чиқиб кетади.)                                                                                                                                                    |
|                 |   | Камера эшиги очилиб Ғози Юнусов кириб келади. Иккаласи бир-бирига талпинади.                                                                                                                      |

|                 |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ғ.Юнусов</b> | - | Хадича омонмисан. Болалар яхшими?                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Хадича</b>   | - | Ўзингиз яхшимисиз дадаси, соғлигингиз яхшими. Касалингиз қийнамаяптими.                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Ғ.Юнусов</b> | - | Йўқ. Мен яхшиман. Ўзинг яхшимисан. Сени ким бу ерга олиб келди. Болаларнинг аҳволи нима кечди.                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Хадича</b>   | - | Сиздан кейин мени ҳам олиб келишди. Болаларни мендан тортиб олишди. Улар қаерда, нима қиляпти билмайман. Уларни ўйлайвериб жуда қийналиб кетдим.                                                                                                                                                                                |
| <b>Ғ.Юнусов</b> | - | Номардлар ҳали шу беозор норасийдаларга ҳам тегишдими.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Хадича</b>   | - | Кичкинам кўз олдимдан кетмайди. Кечалари тушимга кириб чиқади. Унинг йиғлашлари, кулишлари қулоғим тагида янграйверади. Жуда қийналиб кетдим дадажониси.                                                                                                                                                                        |
| <b>Ғ.Юнусов</b> | - | Ўзингни қийнама Хадича. Ҳали ҳаммаси яхши бўлиб қолар. Буларга ҳам бокқан бало бордир. Биласанми Хадича кеча бир туш кўрибман. Тушимда худди шундай зимистон. Ҳамма томон қоронғу. Узоқдан қуёш чикиб келмоқда. Унинг заррин нурлари олмани ёритмоқда эди. Тушуняпсанми Хадича ҳали ҳаммаси яхши бўлади. Бу яхшиликдан далолат. |
| <b>Хадича</b>   | - | Қанийди шундай бўлса...                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Терговчи</b> | - | (эшик ортидан) Юнусов вақт бўлди.                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Хадича</b>   | - | Дадаси ўша куни костюмингизни киймаган экансиз. Совуқ емадингизми. Мана олинг. Сизни кўрсам бераман деб олиб юрибман. Олинг.                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Ғ.Юнусов</b> | - | Йўқ Хадича, ўзинг кийиб юравер, бу ерлар совуқ.                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Хадича</b>   | - | Дадаси биласизми бу костюмни болаларимнинг тўйида кияман деб олган эдингиз. Уни ҳеч кимга бермай олиб юрибман. Олинг. Сизнинг касалингиз бор. Совуқда юриш мумкин эмас. Олинг. (Ғози Юнусовга кийдириб қўяди).                                                                                                                  |
| <b>Терговчи</b> | - | (эшик ортидан) Юнусов бўла қол тез.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Ғ.Юнусов</b> | - | Хадича ўзингни асра мен орқаворотдан болаларни суриштираман. Сен ўзингни асра.                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Хадича</b>   | - | Сиз ҳам дадаси ўзингизни асранг.                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Ғ.Юнусов</b> | - | (Эшик олдида бориб Хадичанинг совқатаётганини кўриб костюмни ечади) Хадича бу костюм сенда турсин. Сенда ишончлироқ туради. Ма ўзинг буни эҳтиёт қил.                                                                                                                                                                           |
| <b>Хадича</b>   | - | Йўқ дадаси, сиз буни кийиб олинг.                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Ғ.Юнусов</b> | - | Хадича гапимга қулоқ сол. Бу кийиб ол. Худо хоҳласа болаларимнинг тўйида ўзинг мени куёвлардек кийинтириб қўясан. Хайр Хадича.                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Хадича</b>   | - | Хайр дадаси, ўзингизни эҳтиёт қилинг. Болаларни суриштирингю дадаси...                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Бошловчи</b> | - | Бу учрашув Ғози Юнусов ва Хадича Алиеванинг охири                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                  |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                  |   | учрашуви эди. Лекин улар буни билмас эди.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Хадича</b>    | - | Оға соғ борсангиз аввал<br>Дадамларга салом айтинг.<br>Югуриб чиққан ул мушфиқ<br>Онамларга салом айтинг.<br>Кўзи қон ҳамширам бирлан,<br>Акамларга салом айтинг.<br>Ўпиб пешонасин мен-чун,<br>Укамларга салом айтинг.<br>Кўни-кўшни, кичик-катта,<br>Оғамларга салом айтинг.                                                                                      |
| <b>Терговчи</b>  | - | (Терговчи кириб келади.) Энди розимисан. Мана қўл қўй.<br>(Аёл бир оз иккиланиб қоғозга имзо қўяди)                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Хадича</b>    | - | Мана, олинг.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Терговчи</b>  | - | А, мана бу бошқа иш бўптида. (совуқ иржайиб олади)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Хадича</b>    | - | Энди биз болаларимиз билан уларнинг дадалари билан қачон учрашамиз, қачон уйга кетамиз....(терговчи унинг гапига қаҳ-қаҳ отиб кулади)                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Терговчи</b>  | - | Ҳеч қачон, ҳеч қачон.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Хадича</b>    | - | Нима, бу нима деганингиз. Ахир ўзингиз ҳозир айтдингизку мен сизларни озод қиламан деб.                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Терговчи</b>  | - | Сенларга озодликка йўл бўлсин, «халқ душмани, миллатчи»                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Хадича</b>    | - | Сен ҳам эркакмисан, сенда лафз борми, хотиндан харобсан.                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Терговчи</b>  | - | Ўчир овозингни, хоин, жосус.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Хадича</b>    | - | Таҳқирла, хўрла, тухмат қил сени қўлингдан фақат шу келади ўзи.                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Терговчи</b>  | - | Энди мендан эшит бундан икки кун олдин эринг камерасида ўлиб қолган. Қўлингдан тортиб олган чақолоқча сеникимиди (аёл унга нима қилди дегандек терговчига тикилади) сеникимиди ўша совукда музлаб ўлиб қолибди(аёл дод солиб чинқириб юборади) яна бир муҳим янгилик сен хоинлигинг ва жосуслигинг учун 15 йиллик терговдан сўнг, 10 йилга Сибирга сургун қилиндинг |
| <b>Хадича</b>    | - | Босқинчилар, золимлар, қонхўрлар. (аёл дод-фарёд солиб қолади, соқчи эса қилган ишидан мамнун бўлиб чиқиб кетади.) Наҳотки, 15 йил терговдан сўнг, 10 йил қамоқ жазоси берилса.                                                                                                                                                                                     |
|                  |   | Саҳнага Марям ва Вилоятхон кириб келади.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Марям</b>     | - | Ўзинг айт танграм. Гуноҳим не. Ахир ўзлари мени Германияга ўқишга юборди-ку. Энди эса жосуссан деб 10 йилга қамоқ жазоси беришди.                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Вилоятхон</b> | - | Бу не разолат. Қайси замонда отасининг айби учун қизи                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                 |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                 |   | қамалган. Майли эди, отам чинданда гуноҳкор бўлса-ю, гуноҳкор отанинг фарзанди бўлсам. (Саҳна қоронғулашиб аёллар чиқиб кетишади.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                 |   | <b>(Экранда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Холида Ахророванинг сўзлари кетади )</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Бошловчи</b> | - | <p>Ушбу тўпلامдаги лавҳаларнинг бирида таниқли ёзувчи Ғози Юнуснинг умр йўлдоши Ҳадича Алиева ҳаётидан олинган бир шингил хотира бор. Бу хотира Чўлпон билан боғлиқ бўлиб, атоқли шоир камерадан махфий бир тарзда чиқарган хатида турмада азоб чекаётган халқ душманларининг хотинларини “ўша даврнинг қаҳрамонлари” деб атаган экан. Ўйлаймизки, халқ тарихининг бурилиш нуқталарида ё истило ва истибдод йилларида яшаган жабрдийдалар қаторида тарих бу аёл қаҳрамонларимизнинг номларини ҳам ўз бағрида – авлодлар хотирасида сақлаши лозим. Келажакда улар ҳақида роман ва қиссалар, спектакль ва фильмлар яратилиши, авлодларнинг фожиаи тақдирлари мисолида мустабид советлар тузумининг ғайриинсоний қиёфасини кўриши ва бугунги истиқлол даврининг қадрига етишлари лозим. Йиллар ва даврлар ўтади. Аммо мустабид совет тузумининг ўзбек халқига келтирган жабру жафолари асло унутилмайди. Францияда ўрта асрларда рўй берган қатағонни Варфоломей кечаси, деб аташади. Шу бир кечанинг ўзида юзлаб одамлар қириб ташланган. Мустабид совет тузумида бундай кечалар оз бўлмаган. Биргина 1937-1938 йилларнинг даҳшатли кечаларида минглаб ватандошларимиз қамокқа олиниб, йўқ қилиб юборилган. Ана шу бечора, жабрдийда, жавокаш кишилар орасида “инсониятнинг гўзал бўлаги” – аёллар ҳам бўлишган. Улар хотираси биз ёшлар қалбида МАНГУ БАРҲАЁТДИР!!!</p> |
|                 |   | <b>“Кураш” хореографик композиция</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                 |   | <b>Монитордан ижрочиларнинг сўзлари</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                 |   | <b>“Шаҳидларга эҳтиром” хореографик композиция</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

**“ҚОР ҚҰЙНИДА ЛОЛАЛАР”  
ДЕБ НОМЛАНГАН БАДИЙ ПУБЛИЦИСТИК КОМПОЗИЦИЯ  
РЕЖИССЁРЛИК ТАҲЛИЛИ**

|                                              |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Саҳналаштириш фикрининг пайдо бўлиши:</b> | - | Ҳар куни “Шаҳидлар хотираси” майдони ёнидан ўтар эканман. Ўша давр ҳақида ўқиганларим кўз олдимдан ўтаверади. Улар ҳақида саҳна асарини яратишни ният қилган эдим. “Қор қўйнида лолалар” китобини ўқиб озодлик учун курашган, ватанпарвар, зиёли ва маърифатпарвар инсонларнинг қатағонга учраши, нафақат уларнинг балки уларнинг оила аъзолари хотинларининг бошига тушган мусибатлар, қамоқ азоблари ҳақида маълумотлар олиб таъсирландим. Қатағон даври воқеалари ҳақида кам маълумот бўлганлиги сабабли ушбу китоб асосида бадий публицистик композиция тайёрлаб томошабинга маълумот беришни ният қилдим ва битирув малакавий ишимни шу мавзуга бағишладим. |
| <b>Мавзу:</b>                                | - | 1937-53 йилларда қатағон этилган ўзбек хотин-қизлари ҳақида.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Ғоя:</b>                                  | - | Ватанпарварлик, қаҳрамонлик, ватан озодлиги учун курашганлар мангу барҳаётдир.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Олий мақсад:</b>                          | - | Шаҳид кетганларни ёд олиш. Улар ҳақида кенгрок маълумот бериш. Ватан озодлигини ҳар нарсадан устун қўйиш, ҳақиқатни сўзлаш, тарихни ўрганиш, тарихни очилмаган саҳифаларини бадий образлар орқали ёритиш, томошабин кўнглида ватанга бўлган муҳаббат ҳиссиётларини кучайтириш.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Жанр:</b>                                 | - | Бадий публицистик композиция                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Пролог:</b>                               | - | Лола ва қорни мисолида, яхшилик ва ёмонлик кучлари ўртасидаги курашни акс эттирувчи хореографик композиция.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Воқеалар ривож:</b>                       | - | Асарда босқинчилар маърифатпарвар инсон оиласига келиб уларни қамоққа олади. Асосий воқеа шундан бошланиб тергов, қамоқ азоблари, қатағон қилиш ҳақидаги саҳна кўринишлари воқеалар ривожини ташкил этади.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|                                     |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Қарама-қаршилик:</b>             | - | Асарда ватан хоинлари ва ватанпарварлар кураши қарама-қаршилик ҳисобланади.                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Кулминация:</b>                  | - | Ҳақиқатни қарор топиши                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Финал:</b>                       | - | Қор қўйнида лолаларнинг қайта униб чиқиши, мустақилликка эришиши ҳақидаги хореографик композиция.                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Томошанинг декоратив безаги:</b> | - | Саҳна тўлақонли равишда қоп-қора рангда тасвирланган. Орқа пардани ўртасида камеранинг панжарали эшиги тасвирланган. Уч-тўртта турма кароватлари қўйилган, саҳнанинг ўртасида тепада ўргимчак тўри тасвирланган қора материал. Саҳнани ўртасида уша даврни атмосферасини берувчи лампа осилган. Саҳнани чап томонига видео монитор ўрнатилган. |

**“ҚОР ҚҰЙНИДА ЛОЛАЛАР”  
ДЕБ НОМЛАНГАН БАДИЙ ПУБЛИЦИСТИК КОМПОЗИЦИЯ  
САҲНАЛАШТИРИШ ЖАРАЁНИ ИШ РЕЖАСИ**

1. 15-20 декабрь. Тадбир мавзусини, ғоясини аниқлаш, сценарий мазмунини белгилаш, унинг тахминий композициясини тузиш.
2. 21 декабрь – 10 январь. Сценарий яратиш учун зарур хужжатлар, ҳаётий ва бадиий материаллар тўплаш.
3. 12-14 январь. Сценарийни хомаки вариантини қозғашга тушириш.
4. 15-январь. Сценарийни тугаллаб, муҳокама қилиш учун бадиий раҳбар ва кафедра профессор-ўқитувчиларига таништириш.
5. 16-январь. Ролларни тақсимлаш.
6. 17-январь. Стол атрофида ўқиш.
7. 19-январь. Илк саҳнага чиқиш.
8. 20-27 январь. Репитиция
9. 22-23 январь. Битирув малакавий ишининг ифодавий воситалари (муסיқа, шовқин, либос, грим, декорация, реквизит, бутафор ва бошқа саҳнавий воситалар) билан ишлаш.
10. 24-26 январь. Битирув малакавий ишининг таклифномасини тайёрлаш ва тарқатиш.
11. 27-январь. Битирув малакавий ишининг афишасини тайёрлаш.
12. 28-январь. Прагон.
13. 29-январь. Асосий репитиция.
14. 30-январь. Битирув малакавий ишини намоиши.

**“ҚОР ҚҰЙНИДА ЛОЛАЛАР”  
ДЕБ НОМЛАНГАН БАДИЙ ПУБЛИЦИСТИК КОМПОЗИЦИЯ  
Д А С Т У Р И**

1. Белгиланган вақтда “Чорлов” мусиқаси берилади.
2. Монитордан “Шаҳидлар хотираси” майдонидан тайёрланган махсус лавҳа берилади.
3. Президент Ислом Каримовнинг 2000 йил 12 майда “Шаҳидлар хотираси” ёдгорлик мажмуасининг очилиш маросимида сўзлаган нутқидан лавҳа берилади.
4. Парда очилади. “Қор қўйнида лолалар” хореографик композиция
5. Бошловчи
6. Саҳна кўриниши. Ғози Юнусовни қамоқхонага олиб кетиш
7. Монитордан “Шаҳидлар хотира майдони” ва “Қатағон қурбонлари” музейи директори Бахтиёр Ҳасанов сўзлари берилади.
8. Саҳна кўриниши. Ғози Юнусовнинг рафиқаси Хадича Алиева ва унинг фарзандларини қамоққа олиб кетиш
9. Монитордан “Шаҳидлар хотира майдони” ва “Қатағон қурбонлари” музейи директори Бахтиёр Ҳасанов сўзлари берилади.
10. Саҳна кўриниши. Қамоқхона
11. Монитордан “Шаҳидлар хотира майдони” ва “Қатағон қурбонлари” музейи директори Бахтиёр Ҳасанов сўзлари берилади.
12. Саҳна кўриниши. Қамоқхона давом этади.
13. Саҳна кўриниш. Тергов
14. Экранда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Холида Аҳорованинг сўзлари кетади
15. “Кураш” хореографик композиция
16. Монитордан ижрочиларнинг сўзлари
17. “Шаҳидларга эҳтиром” хореографик композиция

## **ИЖРОЧИЛАР:**

Хадича Алиева – Наргиза Ўтаганова

Марям Султонмуродова – Хусния Умарова

Вилоят Хўжаева – Нилуфар Аҳмедова

Ғози Юнусов – Тохир Хаққулов

Терговчилар – Эркин Ирисматов, Ботир Абдувалиев

Соқчилар – Каромиддин Алиёров, Шуҳрат Зоҳидов

Саҳналаштирувчи режиссёр:  
“Режиссура” кафедраси дипломанти  
Даврон Тожибоев

Инсценировка муаллифи:  
Лаззатулло Нарзиев

Саҳна нутқи бўйича маслаҳатчи ва бошловчи:  
“Режиссура” кафедраси доценти в.б.  
Адиба Расулова

Балетмейстер:  
“Режиссура” кафедраси ўқитувчиси  
Назокат Ботирова

Бадий раҳбар:  
“Режиссура” кафедраси ўқитувчиси  
Жаҳонгир Маматқосимов

Дастурда  
Зулайҳо Бойханова, Юлдуз Усмонова, Султон Али, Григорян ва жаҳон классик  
муסיқаларидан фойдаланилди.

Битирув малакавий иши Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги  
ДЖҚА, “Шаҳидлар хотираси” хайрия жамғармаси томонидан нашр этилган  
“Қор қўйнида лолалар” китоби ва “Қатағон қурбонлари” музейи архив  
хужжатлари асосида саҳналаштирилди.